

UPRAVNO VIJEĆE CBBiH

U prvih pet mjeseci realizirani ciljevi zacrtni Strateškim planom

Upravno vijeće Centralne banke BiH (CBBiH), na sjednici održanoj 24. juna/lipnja 2003. godine u Mostaru, konstatiralo je da je CBBiH u prvih pet mjeseci ove godine uspješno realizirala ciljeve zacrtane Strateškim planom za 2003. godinu. Razmatrajući Izvještaj o realizaciji Strateškog plana CBBiH za period januar/siječanj-maj/svibanj 2003. godine, Upravno vijeće je potvrdilo da su pravila currency boarda u potpunosti ispoštovana. Neto slobodne rezerve 30. aprila/travnja iznosile su 138,4 miliona KM. Upravljanje deviznim rezervama vršeno je adekvatno i u skladu sa smjernicama CBBiH o investiranju deviznih rezervi. Krajem aprila/travnja devizne rezerve iznosile su 2.165,3 miliona KM. Prihodi i rashodi CBBiH su stalno kontrolirani. Ukupno ostvareni prihodi iznose 22,3 miliona KM, rashodi 7,6

miliona KM, a dobit 14,7 miliona KM ili 23,8 posto više nego što je planirano. U prvih pet mjeseci ove godine urađeni su Financijski izvještaji za 2002. i za prvi kvartal 2003. godine, te Godišnji izvještaj za 2002. godinu. Upravno vijeće je konstatiralo i da je četvrta međunarodna konferencija pod nazivom "Uloga currency boarda u monetarnoj politici: Istorija i praksa" bila uspješna. Parlamentarna skupština BiH usvojila je amandmane na Zakon o CBBiH koji se odnose na obavezne rezerve banaka. Među aktivnostima koje su uspješno realizirane u navedenom petomjesečnom periodu su početak funkcioniranja i stavljanje u "živi rad" rezervnog platnog sistema u Banjoj Luci, te implementiranje integralnog računovodstveno-bankarskog sistema. Unaprijeđeno je upravljanje informacionim sistemima, te proširena baza podataka i unapri-

jedeno izvještavanje, što podrazumijeva objavljivanje mjesečnih i kvartalnih izvještaja u novoj formi. Završeni su poslovi u vezi sa izdavanjem dodatne količine kovanica od dvije KM, a na osnovu odluke Upravnog vijeća odustalo se od kovanja jubilarne kovanice od pet KM. Izvršena je reorganizacija Odjeljenja za računovodstvo, unaprijeđen sadržaj web stranice, te preduzimane mjere na jačanju obezbjeđenja. Predstavnicima CBBiH i entitetskih agencija za bankarstvo potpisali su Memorandum o međusobnoj saradnji i razmjeni informacija i nastavili razgovore o bankarskoj superviziji. Uspostavljeno je i Vijeće za tržište kapitala. Saradnja CBBiH sa institucijama i međunarodnim finansijskim organizacijama i dalje se razvija. Tokom pet mjeseci ove godine, redovno su vršene interna i vanjska kontrola.

WASHINGTON I NEW YORK :

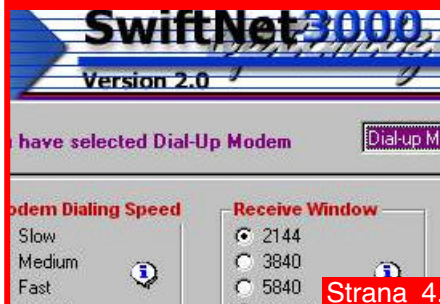
Konferencije o investicijama i trgovini

Strana 2.

PREZENTACIJE

Prelazak na SWIFTNet FIN

Strana 4.

PRIZNANJA:

"Zlatni BAM" guverneru Nichollu

Strana 8.

Završni sastanak predstavnika CBBiH i firme "Aster" o funkcioniranju implementiranog softvera

Projektini tim Centralne banke BiH (CBBiH) za računovodstveno-bankarski softver "Aster" boravio je u Sloveniji i sa predstavnicima slovenske firme "Aster" održao završni sastanak tokom kojeg je prezentirano funkcioniranje implementiranog bankarsko-računovodstvenog softvera u CBBiH. Ovaj softver je u funkciji od 1. januara/siječnja 2003. godine, a efikasno kombinira i integrira poslovne funkcije CBBiH, obezbjeđuje kvalitetniju i efikasniju komunikaciju s okruženjem, brže procesiranje poslovnih transakcija i protok informacija, što je u funkciji ostvarenja poslovnih ciljeva CBBiH. Tokom prvog dijela prezentacije, uz aktivno učešće predstavnika Projektnog tima CBBiH firme "Aster", koja je izvođač projektnih rješenja, objašnjen je kompletan sistem rada bankarskog dijela softvera, odnosno bankarskih aplikacija, potom računovodstvenog dijela softvera koji porazumijeva računovodstvene aplikacije i hardverska informatička rješenja, primijenjeni u cijeloj CBBiH. Trenutno je u CBBiH u fazi projekat paralelnog servera koji će podržati novi računovodstveno-bankarski softver. U okviru drugog dijela prezentacije, izložen je "Document Management Software" koji firma "Aster" razvija i već implementira u nekoliko firmi u Sloveniji. Riječ je o softveru koji omogućava potpunu zamjenu papirnih dokumenata elektronskim koji sadrže i elektronske potpise, što predstavlja promjenu u načinu rada kompanija ili pravnih lica. Naime, zemljama koje su u prvom krugu ulaska u Evropsku uniju, Unija daje direktive da priznaju elektronski potpis. Ova prezentacija poslužila je kao osnova za razmišljanje predstavnicima CBBiH da, do donošenja odgovarajuće zakonske regulative, interno, odnosno unutar CBBiH, reguliraju pitanje priznavanja elektronskog potpisa. Posebnu pažnju predstavnici CBBiH posvetili su dijelu prezentacije o softveru koji se odnosi na elektronsko arhiviranje podataka. Pri tome je istaknuto da bi CBBiH, uz poštovanje interne procedure o investicijama u stalna sredstva, u kratkom vremenskom periodu bila spremna poduzeti korake u pogledu elektronskog arhiviranja podataka koje bi zamijenilo papirno arhiviranje.

Konferencije o investicijama i trgovini

Predsjedništvo BiH objavilo je da će currency board aranžman biti nastavljen kao jedna od glavnih karakteristika monetarne politike u BiH, a najvažniji razlog za to je što je ova politika proizvela glavne ekonomske i socijalne koristi, izjavio je guverner

Peter Nicholl

Centralne banke BiH (CBBiH) Peter Nicholl na dvije konferencije o investicijama i trgovini u BiH, koje su održane u Washingtonu, 17. juna/lipnja i New Yorku, 19. juna/lipnja. Tokom prezentacije na ovim konferencijama, koje su organizirane radi unapređenja bilateralne trgovinske saradnje i promoviranja investicija između SAD i BiH, guverner je izjavio da je implementacija currency board aranžmana donijela BiH ne samo stabilan kurs i nisku inflaciju, nego je približila bosanskohercegovačku i ekonomiju Evropske unije. "KM je već vezana za euro i bilo bi razumno zadržati ovu vezu, jer će za BiH izlazna strategija iz currency board aranžmana biti eventualno uvođenje eura kao valute BiH", rekao je Nicholl i dodao da su ova dva elementa stabilnosti suštinski u privlačenju stranih investicija. Prema njegovim riječima, proces reformi u bankarskom sektoru je otišao dalje i razvijao se brže nego u bilo kojem drugom ekonomskom sektoru. "Proporcionalno, strane investicije u bankarskom sektoru bile su veće nego u bilo kojem drugom sektoru u BiH. Povjerenje se vraća i štediša su sada spremne ulagati svoju štednju u banke radi-

čuvati devize pod madracima", kazao je Nicholl. On je pojasnio da bankarski sektor u BiH sve više liči na onaj u zapadnim zemljama, što je još jedan pozitivan znak za strane investitore. Sumirajući, Nicholl je rekao da BiH sada ima čvrstu osnovu za finansijski sistem, sa jakom Centralnom bankom, stabilnom valutom i komercijalnim bankarskim sektorom u razvoju, ali i da ima još mnogo toga da se uradi. "Izazov za sljedeće dvije godine biće zadržati finansijsku stabilnost i razviti tržište kapitala i vrijednosnih papira kako bi štedišama i investitorima u BiH bio dostupan širi okvir finansijskih usluga", rekao je Nicholl. On je ukazao na činjenicu da je BiH u tom pravcu već otišla korak dalje uspostavivši Vijeće za tržište kapitala BiH, zatim na aktivnosti koje su usmjerene na poboljšanje uslova u oblasti bankarske supervizije, te da bi do kraja 2003. godine BiH trebala imati vlastiti kreditni rejting. Prezentaciju je guverner zaključio primjedbom da BiH predstoji dug put u procesu reformi, pozvavši istovremeno investitore da dođu u BiH "jer balans između rizika i šanse, ide u prilog šansi". Konferencijama su, osim guvernera, prisustvovali i predsjedavajući Vijeća ministara BiH Adnan Terzić, ministar vanjskih poslova BiH Mladen Ivanić i američki ambasador u BiH Clifford Bond, koji su se sastali sa predstavnicima američke administracije i poslovnim ljudima iz SAD i BiH.

Usvojen Godišnji izvještaj CBBiH za 2002. godinu

Na sjednici održanoj 27. juna/lipnja 2003. godine, zastupnici Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH usvojili su Godišnji izvještaj Centralne banke BiH (CBBiH) za 2002. godinu. Prema ocjeni guvernera CBBiH **Petera Nicholla**, 2002. bila je još jedna uspješna godina za CBBiH. Zbog uspješnog poslovanja currency boarda, principa prema kojem se vodi monetarna politika u BiH, inflacija je u BiH ostala niska tokom cijele godine. U toku 2002. godine, uslovi currency boarda za punom konvertibilnošću i punim deviznim pokrićem u KM pasivi CBBiH bili su poštivani. Bilans stanja CBBiH nastavio je da dobija na snazi, jer su slobodne devizne rezerve, odnosno one koje su iznad nivoa potrebnog da bude pokrivena cijela KM pasiva, povećane sa 75 miliona KM, koliko su iznosile na početku godine, na 118 miliona KM na kraju 2002. godine. U prva četiri mjeseca 2002. godine nastavljeno je povlačenje novčanica DEM. U toku tog perioda, CBBiH je poslala još jednu pošiljku od 2,3 milijarde DEM u Njemačku. Da bi pomogla proces konverzije, CBBiH je unijela 300 miliona eura u BiH, a prilično isti iznos unijele su i komercijalne banke. Euro je korišten u manjem omjeru kao transakciona valuta u BiH, ali ne kao DEM. Kao posljedica toga, u drugom dijelu 2002. godine CBBiH je poslala 285 miliona eura natrag korespondentnim bankama. Međutim, euro je prisutan u

ušteđevini u BiH sa nešto više od 50 posto depozita komercijalnih banaka u BiH denominiranih u euru. U 2002. godini devizne rezerve su smanjenje za 232 miliona KM ili 8,6 posto. Ovo se nije desilo zbog smanjenja iznosa KM-a u opticaju. Tokom prošle godine, količina KM-a u opticaju je lagano povećana sa 1,806 miliona KM na 1,869 miliona KM. Pad ukupne pasive KM i deviznih rezervi uzrokovan je naglim smanjenjem nivoa depozita komercijalnih banaka kod CBBiH. Značajno je da je neto povećanje deviznih rezervi CBBiH u toku 2001 i 2002. godine bilo veće od 1.4 milijarde KM, što znači povećanje nivoa za oko 140 posto. Rezerve CBBiH na kraju 2002. godine predstavljale su pokriće uvoza od tri i po mjeseca. Novi platni sistem nastavio je da djeluje efikasno. Zaključno sa 31. decembrom/prosincom 2002. godine, u platni sistem BiH bili su uključeni 41 komercijalna banka i CBBiH. U toku prve dvije godine djelovanja, sistem je obavio više od 27 miliona transakcija u vrijednosti od 39.3 milijarde KM. U decembru/prosinca 2002. godine, CBBiH je preuzela funkciju fiskalnog agenta za BiH u njenim odnosima sa Međunarodnim monetarnim fondom (MMF). CBBiH je prošle godine upostavila Revizorski komitet Upravnog vijeća kako bi dalje poboljšala sistem interne kontrole. Revizorski komitet je brzo uspostavio vrlo važnu ulogu, obezbjeđujući da CBBiH zadrži odgo-

varajući okvir za upravljanje rizikom i kontrolu troškova u okviru CBBiH. Najvažnije dostignuće u institucionalnom okviru bankarskog sektora u BiH u 2002. godini bilo je uspostavljanje Agencije za osiguranje depozita na državnom nivou. Nastavljeno je jačanje i povećanje ekonomske uloge bankarskog sektora. Minimalan nivo kapitala koji je jedna banka trebala imati povećan je sa deset miliona KM na 15 miliona KM. Proces privatizacije banka u državnom vlasništvu uznapredovao je, nivo stranog vlasništva je povećan, a broj banaka je nastavljao da se smanjuje njihovim ujedinjavanjem i zatvaranjem. Banke su jasno pokazale da više vole posuđivanje domaćinstvima nego poslovnom sektoru, uz kredite stanovništvu čiji je iznos povećan za iznenađujućih 119 posto u 2002. godini. Banke vjeruju da je rizik manji u posuđivanju domaćinstvima u poređenju sa kreditiranjem privrede u BiH. Finansijski rezultati CBBiH su i u 2002. godini bili pozitivni. Profit od poslovanja bio je 58 miliona KM, što je bilo za 58 posto više nego godinu dana ranije. Kapital i rezerve CBBiH su povećani zbog dobrih rezultata zarade. Zaključno sa 31. decembrom/prosincom 2002. godine, nivo je bio 181 milion KM, dok je godinu dana ranije iznosio 121 milion KM. Za finansijsko poslovanje i izvještaje, CBBiH je dobila pozitivan izvještaj od vanjskih revizora.

OKRUGLI STO O OBAVEZNOJ REZERVU

Privredna banka AD Srpsko Sarajevo nije ispunila obaveznu rezervu

Sve banke, osim Privredne banke AD Srpsko Sarajevo, ispunile su obavezu u održavanju obavezne rezerve, saopćio je guverner Centralne banke BiH (CBBiH) **Peter Nicholl** tokom okruglog stola o provođenju nove odluke o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i naknade na iznos rezerve nakon desetodnevnog obračuna u junu/lipnju. Naknada na iznos obaveznih rezervi koju CBBiH isplaćuje bankama iznosila je 202.040 KM, te bi banke, prema ocjeni guvernera iznesenoj tokom okruglog stola održanog 14. juna/lipnja 2003. godine u Neumu, trebale biti zadovoljne ovim prihodom. Pojašnjavajući kategoriju naknade, on je kazao da je riječ o naknadi koju CBBiH obračunava i isplaćuje bankama, a banke

odlučuju da li je to za njih naknada ili kamata. Guverner je formirao i radnu

grupu čiji je zadatak da bankama pruži potrebna objašnjenja u vezi sa novom Odlukom o održavanju obavezne rezerve, čija je primjena počela 1. juna/lipnja 2003. godine. Tako će radna grupa na sve upućene dopise banaka odgovarati u

pismenoj formi. Radna grupa je već uputila pojašnjenja bankama u vezi sa ino-kreditima koji se isključuju iz osnovice za obračun obaveznih rezervi, primjenom kursnih listi banke za obračun obaveznih rezervi, te pojašnjenja u vezi sa bilansnim pozicijama koje su osnovica za obračun obaveznih rezervi. Viceguverner CBBiH **Dragan Kovačević** upoznao je banke o mogućnosti da CBBiH, uvidom kod banaka, izvrši kontrolu izvještaja za obračun obavezne rezerve. Tokom okruglog stola, koji je organiziran u sklopu manifestacije "Sportski susreti bankara BiH", predstavnici banaka pokrenuli su i druga pitanja koja se odnose na pranje novca, valutni rizik i nemogućnost naplate dospjelih potraživanja.

Prelazak na SWIFTNet FIN

U svijetu je u toku veliki posao za banke i financijske institucije - prelazak na novu IP orijentiranu mrežu aplikacija označenih kao FIN čuvanje i prenos poruka, sa X.25 mreže koja se trenutno koristi. To je bio i jedan od razloga zbog kojih je SWIFT 24. juna/lipnja 2003. godine u prostorijama Centralne Banke BiH (CBBiH) održao prezentaciju za BiH o prelasku na SWIFTNet. Regionalni direktor SWIFT organizacije **Judit Baracs** prisutnim predstavnicima poslovnih banaka u BiH objasnila je cjelokupan postupak slanja i primanja poruka sa novčanim transakcijama preko nove IP mreže. Istakavši nužnost prelaska banaka na novi sistem, predstavnik SWIFT-a je kazala kako ovaj prelazak treba biti u predviđenim vremenskim okvirima, koji su dati za sve banke po zemljama. X.25 mreža je zastarjela i u budućnosti će predstavljati ograničavajući faktor. Za one koji ne budu poštivali vremenske okvire, produžena upotreba današnje FIN aplikacije slanja poruka preko ove stare mreže biće naplaćivana po posebnim, odnosno kaznenim tarifama. Nova mreža, IP orijentirana, oslonjena je na protokole koje koristi "mreža svih mreža" - Internet. Prelaskom na novu mrežu i mrežne protokole, SWIFT uvodi sve moderne tehnologije i iskustva. Današnji servis za pohranjivanje i slanje poruka - FIN, uveden 1977. godine, dao je osnov za nadogradnju budućeg FIN-a preko SWIFTNet mreže, ali uz nove, mnogo naprednije mogućnosti. Najvažnija osobina SWIFTNet FIN-a je interaktivnost. Bazirana na novom servisu InterAct, nova "cash reporting"

Piše: Sead Bijedić,
koordinator Službe
za žirokliring

poruka će uvesti interakciju SWIFTNet-a sa back office sistemima i aplikacijama u bankama. Mnoge banke će rado prihvatiti mogućnost ovog servisa kada shvate da trenutno izvještavanje o stanju računa kod inobanaka i stanje u RTGS ili klirring sistemu daje fleksibilnost u realnom upravljanju sredstvima. Novim InterAct uslužnim servisom informacije po tekućim računima biće trenutne, što će olakšati upravljanje sredstvima banke. Pravim uvidom u stanje svih računa kod inokorespondenata bankari će racionalnije upravljati sredstvima, te izbjegavati kratkoročna zaduživanja, ali isto tako i višak novca prebacivati na račune gdje imaju veću kamatu. SWIFTNet FileACT je servis za file transfer. Sadržaj datoteka koje se ovako prenose nije bitan za servis, tako da to mogu biti platni nalozi, ali i bilo šta drugo. Suština je da korisnici SWIFTNet-a postojeću mrežnu infrastrukturu višestruko iskoriste. Umjesto angažiranja i plaćanja posebnih komunikacijskih veza za prenos podataka između dislociranih dijelova jedne banke moguće je koristiti postojeću SWIFTNet mrežu. Ovo će koristiti veće banke i klirinške kuće zato što se podrazumjeva da na oba kraja veze budu pristupačne tačke SWIFTNet-a. FileAct obezbjeđuje sve ono što za sigurnost platnih transakcija treba: autentičnost, integritet, povjerljivost i neopozivost. Manipuliranje prenosom je jednostavno preko WEB grafički orijentiranih radnih stanica. Korištenje ovog servisa nema fiksnih troškova, a biće naplaćivana količina prenesenih podataka. Veliki dio izlaganja predstavnica SWIFT-a je

posvetila postupcima banke na putu prelaska na SWIFTNet. Banke, prije svega, treba da odluče koju vrstu konekcije na SWIFT žele imati - Dial Up konekciju ili stalnu konekciju. Prvi tip je konekcija po pozivu. Kada korisnik ocijeni da mu treba konekcija, tad je uspostavlja. Preporučuje se bankama koje imaju do 1.000 poruka dnevno. Osim toga, banke treba da razmišljaju o stalnoj iznajmljenoj liniji. Odluka o ovome neće biti odluka IT stručnjaka u bankama nego poslovnog menadžmenta. SWIFT se za posao, u kojem će 7.000 institucija u više od 190 zemalja trebati migrirati na SWIFTNet, pripremio dobro i na sve moguće načine pokušava ovaj posao olakšati. Tako je na WEB site-u obezbijedio tzv. konfigurator, program koji interaktivno vodi korisnika u postupku izbora tipa konekcije. Na korisniku je da odgovori na pitanja o broju poruka, željama o načina vraćanja funkcija sistema u slučaju ispada, platformi sa kojom će raditi, a dobiće sugestiju koja vrsta konekcije mu se preporučuje, pri čemu će dobiti i cijenu za izabranu soluciju. Data su objašnjenja kako naručiti hardverske i softverske komponente. Najvažniji dio sastanka odnosio se na vremenski okvir migracije. Predviđeni okvir su dvije radne sedmice u januaru/siječnju 2004. godine, tačnije od 12. do 23. januara/siječnja. U tom periodu bi za sve banke bilo najpovoljnije da pređu na SWIFTNet i to iz više razloga. Jedan od njih je taj što će u tom vremenu za sve moguće vrste pomoći svim bankama na raspolaganju biti osoblje SWIFT-a posredstvom telefona, WEB sitea, faxesa, te SWIFT-ovi poslovni partneri. Drugi razlog je što će banke koje ne pređu na novi FIN, korištenje starog preko X.25 mreže plaćati po uvećanim tarifama.

Stabilnost monetarne politike i dobar bankarski sistem za bolji privredni razvoj

Stabilnost u monetarnoj politici i dobar bankarski sistem biće u budućnosti bolje iskorišteni kao polazište za veći i bolji privredni razvoj, uvjerenje je viceguvernera

Centralne banke BiH (CBBiH) **Dragana Kovačevića**, izneseno tokom prvog Međunarodnog susreta poslovnih ljudi Sarajeva i Mostara sa

poslovnim ljudima gradova ex Jugoslavije. U izlaganju u okviru ovog susreta, održanog od 19. do 21. juna/lipnja 2003. godine u Sarajevu, viceguverner Kovačević je ukazao na promjene u monetarnoj politici i razvoj bankarstva tokom perioda tranzicije. U monetarnoj politici i bankarskom sistemu prisutan je poticaj, a ne ograničenje u razvijanju svih poslovnih aranžmana i ekonomskih odnosa u cjelini. Monetarna politika i bankarstvo u BiH danas su na nivou koji traži tržišna ekonomija u kojoj se može odvijati konkurentno poslovanje u stabilnim uslovima, kazao je viceguverner Kovačević. "Svi smo iza sebe ostavili nestabilnu valutu i visoku inflaciju. U BiH, KM je već pet godina na istoj vrijednosti u odnosu na DEM, a od prije godinu i po u odnosu na euro", rekao je on. To znači da je moguće praviti ugovore, bez rizika promjene deviznog kursa, te je svejedno hoće li plaćanje biti ugovoreno u KM ili euru. Viceguverner je ukazao i na pad inflacije u BiH sa 27 posto, koliko je iznosila na početku djelovanja CBBiH 1997. godine na 0,4 posto, koliko je iznosila krajem 2002. godine. "Samo ova

dva rezultata, stabilna domaća valuta i niska inflacija, uz transparentnost monetarne politike, dovoljno govore o putu koji je pređen i šansama koje su otvorile vrata, ne samo razmjeni roba,

nego i višim oblicima gospodarske suradnje, zajedničkim i direktnim investici-

jama", ocijenio je viceguverner Kovačević. Govoreći o reformi bankarstva, istakao je činjenicu da je bankarski sistem, koji je bio usitnjen i pretežno u državnom vlasništvu, danas okrupnjen i privatiziran, uz superviziju prema svjetskim standardima. Od augusta/kolovoza ove godine, sve banke će imati osigurane depozite. Minimalan osnivački kapital danas iznosi 15 miliona KM. Banke su preuzele platni promet i sve imaju S W I F T .

Zakoni o bankarstvu i superviziji banaka su harmonizirani u entitetskim propisima, te postoji projekat objedinjavanja

bankarskih agencija pod kišobranom CBBiH. "Banke su postale prirodni nosilac platnog prometa. 'Nova banka' iz Bijeljine već ima banku-kćerku u Srbiji i Crnoj Gori. To znači da već ima plaćanja između dvije

države po principima unutarnjeg platnog prometa", kazao je viceguverner Kovačević. Prema njegovoj ocjeni, pređeni put daje pravo na optimizam da se u skoro vrijeme u međunarodnim plaćanjima između zemalja bivše Jugoslavije mogu očekivati direktna međubankarska plaćanja bez posrednika. Viceguverner CBBiH **Kemal Kozarić**, koji je uz guvernera **Petera Nicholla** bio počasni pokrovitelj Međunarodnog susreta, kazao je da CBBiH vodi dugoročnu politiku currency boarda u BiH i da će "CBBiH učiniti sve kako bi konvertibilna marka ostala kakva jeste". Prema njegovim riječima, BiH bilježi nepovoljan trgovinski deficit sa zemljama okruženja, ali je istovremeno taj deficit sa Srbijom i Crnom Gorom najmanje izražen. Cilj prvog Međunarodnog susreta poslovnih ljudi Sarajeva i Mostara sa poslovnim ljudima ex Jugoslavije bio je implementacija sporazuma o slobodnoj trgovini, potpisanih između Vijeća ministara BiH i vlada novoformiranih država na prostoru bivše Jugoslavije. Osim predstavnika međunarodne

zajednice u Bi, CBBiH i menadžera, poslovnim susretu su prisustvovali i predstavnici banaka, eksperti iz oblasti pravosuđa,

financija i vanjske politike, te ekonomski savjetnici ambasada. Generalni pokrovitelj bio je gradonačelnik Sarajeva **Muhidin Hamamdžić**, a organizator privrednik **Kemal Derdžić**.

Poslovanje bankarskog sektora u RS u prvom kvartalu 2003. godine

Piše: Ljiljana Marijanović, koordinator za bankarsku superviziju

Poslovanje bankarskog sektora Republike Srpske u prvom kvartalu 2003. godine pratio je proces konsolidacije, spajanja banaka i nastojanje da budu pokriveni naslijeđeni gubici i povećan kapital kako bi bio zadovoljen zakonom propisani minimalni kapital. Agencija za bankarstvo RS je u prvom kvartalu ove godine uvela privremenu upravu u Privrednoj banci a.d. Doboju. Četiri banke su pod stečajem. Zaključno sa 31. martom/ožujkom 2003. godine, u RS je poslovalo 11 banaka (isti broj kao i krajem 2002 godine). Sve banke su privatne. U ovom bh. entitetu posluje i filijala jedne strane banke, te pet filijala iz Federacije BiH. Dozvolu za obavljanje unutrašnjeg platnog prometa imale su sve banke.

Kapital komercijalnih banaka

Ukupan kapital komercijalnih banaka u RS 31. marta/ožujka 2003. godine iznosio je 246 miliona KM i bio je manji za sedam miliona KM ili za tri posto u odnosu na kraj 2002. godine. Odbitne stavke kapitala iznosile su 52 miliona KM, neto kapital 194 miliona KM i manji je za jedan posto u odnosu na neto kapital krajem 2002. godine. U strukturi ukupnog kapitala osnovni kapital učestvuje sa 93, a dopunski sa sedam posto. Akcionarski kapital 31. marta/ožujka iznosio je 198 miliona KM i u odnosu na kraj 2002. godine smanjen je za tri posto. U ukupnom akcionarskom kapitalu, državni kapital učestvuje sa jedan posto, privatni sa 98 posto (domaći 27 posto, strani 71 posto) i zadržni kapital sa jedan posto. U ukupnom privatnom kapitalu učešće stranog kapitala je 73, a domaćeg kapitala 27 posto.

Struktura akcionarskog kapitala vidi se u sljedećem pregledu:

u milionima KM

	31 dec/pros 2001		31 dec/pros 2002		31 mart/ožujak 2003	
	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće
UKUPAN KAPITAL	168	100 %	205	100 %	198	100 %
DRŽAVNI KAPITAL	53	31%	3	1%	3	1%
PRIVATNI KAPITAL	112	67%	200	98%	193	98%
U tome:						
- strani kapital	56		133		141	
- domaći kapital	56		67		52	
ZADRUŽNI KAPITAL	3	2%	2	1%	2	1%

Aktiva banaka

Ukupna aktiva banaka dostigla je nivo od 950 miliona KM i veća je za 11 miliona KM ili za jedan posto u odnosu na kraj 2002. godine. U strukturi aktive najznačajnije je učešće kredita, 58 posto. Novčana sredstva učestvuju sa 24 posto, fiksna aktiva sa 12 posto, ostala aktiva sa pet posto i plasmani drugim bankama jedan posto. U strukturi novčanih sredstava najveće učešće imaju depoziti na računima kod depozitnih institucija u inostranstvu 48 posto. U odnosu na učešće krajem 2002. godine ovo učešće je povećano za šest posto. Na računima u inostranstvu banke drže 109,7 miliona KM i u odnosu na 2002. godinu ova sredstva su povećana za 13 posto.

Pasiva banaka

U ukupnoj pasivi banaka obaveze učestvuju sa 74 posto, kapital sa 20 posto, a rezerve za potencijalne gubitke sa šest posto. U odnosu na stanje krajem 2002. godine struktura pasive krajem marta/ožujka ove godine nije znatnije promijenjena. Ukoliko se posmatraju nominalni iznosi, vidljivo je da su depoziti povećani za dva posto, obaveze po uzetim kreditima povećane su za 17 posto, a kapital je smanjen za dva posto. Ukupni depoziti 31. marta/ožujak 2003. godine iznosili su 639,7 miliona KM i veći su za dva posto u odnosu na stanje depozita krajem 2002. godine. U strukturi depozita najznačajnije je učešće građana sa 25 posto, bankarskih institucija sa 24 posto, privatnih preduzeća i društava 21 posto, vladinih institucija 16 posto i ostalih 14 posto. Depoziti u stranoj valuti su povećani za tri posto, dok su depoziti u domaćoj valuti ostali na istom nivou kao i krajem 2002. godine. Krajem marta/ožujka učešće depozita u stranoj valuti u ukupnim depozitima bilo je 52 posto, a učešće depozita u domaćoj valuti bilo je 48 posto. Kratkoročni depoziti čine 76 posto, a dugoročni 24 posto depozita. Učešće dugoročnih depozita povećano je za tri posto u odnosu na stanje krajem 2002. godine.

Štednja stanovništva 31. marta/ožujka iznosila je 128 miliona KM i veća je za dva posto u odnosu na štednju krajem 2002. godine. U šest banaka je skoncentrirano 91 posto štednje. U strukturi štednje, učešće štednje u domaćoj valuti je 27 posto, a štednje u stranoj valuti 73 posto. U odnosu na strukturu krajem 2002. godine, povećano je učešće štednje u domaćoj valuti za jedan procenat. Odnos dugoročne i kratkoročne štednje je 40:60 i nije bilo promjena u odnosu na kraj 2002. godine.

Kredit

Ukupno usmjereni krediti u prvom kvartalu 2003. godine iznose 555 miliona KM i veći su za šest posto u odnosu na kraj 2002. godine. Gledano prema sektorskoj strukturi kredita, 46 posto čine krediti privatnim preduzećima, 33 posto stanovništvu, 17 posto javnim i državnim preduzećima i četiri posto ostalom sektoru. Krediti stanovništvu povećani su za 18 posto, privatnim preduzećima za 13 posto, dok su javnim i državnim preduzećima smanjeni za 17 posto.

Veličina banaka prema aktivi krajem marta 2003 godine je sljedeća:

-više od 150 miliona KM	tri banke
-od 50 - 100 miliona KM	tri banke
-od 25 - 50 miliona KM	četiri banke
-manje od 25 miliona KM	jedna banka

Posjeta polaznika Menadžerske škole iz Lozane

U okviru programa "Study tour" koji se odvija preko Bleda, čiji je sastavni dio posjeta kompanijama i institucijama, Centralnu banku BiH (CBBiH) posjetili su polaznici Menadžerske škole iz Lozane. Tema "Study toura" bila je "Izazovi u privlačenju stranih investicija u BiH", u okviru koje studenti

Menadžerske škole iz Lozane rade na kompleksnoj studiji o unapređenju direktnih stranih ulaganja u BiH. Po završetku studija bi trebala biti predata Agenciji za promociju stranih ulaganja u BiH. Tokom posjete CBBiH, sa polaznicima škole razgovarao je viceguverner **Dragan Kovačević**, upoznavši ih o aktivnostima CBBiH i bankarskom sistemu u BiH. Osim činjenice da ima stabilnu monetarnu politiku i nisku inflaciju, BiH ima i jak bankarski sistem, kazao je viceguverner Kovačević. On je rekao da je currency board aranžman najbolje rješenje za BiH u postojećim prilikama i s obzirom na to da je BiH imala loša iskustva u prošlosti. Istovremeno je ukazao i na ekonomske probleme koji postoje u realnom sektoru, prije svega na problem uvoza i izvoza, proizvodnje, završetka procesa privatizacije, neadekvatnog pravnog sistema i nezaposlenost. U BiH postoji crno tržište,

naročito u oblasti trgovine, jer granice BiH nisu u potpunosti pokrivena. Reforme u bankarskom sektoru, prema riječima viceguvernera, otišle su najdalje, a stabilnost valute omogućava planiranje aktivnosti. "Neki žele koristiti monetarnu politiku kako bi ojačali ekonomiju. Postavlja se pitanje

kako obezbijediti kredite ako realni sektor ne obezbjeđuje proizvodnju", rekao je viceguverner, dodavši da banke daju veći broj kredita stanovništvu, nego privredi. Proces privatizacije u bankarskom sektoru je pri kraju, malih i srednjih preduzeća je završen, a kao problem ostaje privatizacija velikih preduzeća. Predstavnici Menadžerske škole organizirali su 24. juna/lipnja u Sarajevu i okrugli sto o temi "Financije i razvoj u BiH", gdje je prezentaciju održao ekonomski analitičar u Odjeljenju CBBiH za ekonomska istraživanja **Damir Čosić**. Tokom ove prezentacije, ukazano je na ulogu CBBiH u stabilnosti finansijskog sistema, provedene reforme u bankarskom sektoru i predstojeće reforme na jačanju tržišta kapitala. U radu okruglog stola učestvovali su i predstavnici Svjetske banke i Evropske banke za obnovu i razvoj **Jean Luc Bernasconi** i **Serban Ghinescu**.

Delegacija austrijskih investitora posjetila CBBiH

U posjeti Centralnoj banci BiH (CBBiH) boravila je delegacija austrijskih investitora koju su predvodili generalni direktor za spoljnotrgovinske odnose Saveznog ministarstva privrede i rada Austrije **Johann Sachs** i trgovinski savjetnik u Ambasadi Austrije u BiH **Michael Schertz**. Sa investitorima koji razmišljaju o proširenju privredne saradnje i potencijalnom investiranju u BiH razgovarali su guverner i viceguverner CBBiH **Peter Nicholl** i **Kemal Kozarić**. Sachs je istakao da je za investicije najvažnija stabilnost, dok je, govoreći o makroekonomskoj situaciji, guverner Nicholl informirao austrijsku delegaciju o činjenici da će primjena currency board aranžmana biti nastavljena, o čemu je odluku donijelo Predsjedništvo BiH. Stabilnost bosanskohercegovačke valute i niska inflacija pogoduju stranim investicijama, kazao je guverner.

Viceguverner Kozarić iskazao je zadovoljstvo brojnošću delegacije iz Austrije i činjenicom da interesiranje za BiH nije smanjeno. U razgovoru je istaknuto da je pokrivenost uvoza izvozom u BiH 27 posto i da je, prema zvaničnim podacima, 40 posto nezaposlenih. Aktivnosti Austrijanaca u bankarskom sektoru su, kako je rečeno, zaokružene, te su austrijski investitori, zainteresirani za telekomunikacije i osiguranje, najavili mogućnost dolaska osiguravajućih društava u BiH. CBBiH je do sada imala pozitivna iskustva sa austrijskim kompanijama, kao što su Wertheim, koja je radila na opremanju trezora, SIEMENS koja je radila sistem sigurnosti i OeBS, koja je štampala bosanskohercegovačke novčanice. Delegacija austrijskih investitora bila je izuzetno zadovoljna razgovorom sa čelnicima CBBiH, ocijenivši ga korisnim.

"Zlatni BAM" guverneru Nichollu

Guverner Centralne banke BiH (CBBiH) **Peter Nicholl**, Agencija za bankarstvo Federacije BiH, te pet najus-

pješnijih banaka u BiH dobitnici su priznanja "Zlatni BAM" (bosanska marka) za 2002. godinu, koje im je dodijelio časopis "Banke u BiH", najstariji finansijski magazin u BiH. Guverneru Nichollu "Zlatni BAM", kao primjeren simbol za bankarsku djelatnost, dodijeljen je za izuzetan doprinos u uspostavljanju i razvoju CBBiH, uvođenju unutarnjeg platnog prometa u poslovne banke afirmaciju konvertibilne marke. Agencija za bankarstvo Federacije BiH nagrađena je za izuzetan doprinos konsolidiranju, stabiliziranju i uvođenju međunarodnih standarda u bankarski sektor Federacije BiH. Prema rang listama koje su objavljene u časopisu "Banke u BiH" u izdanju NIP "Privredna štampa" d.d. Sarajevo, najuspješnije banke u 2002. godini bile su Raiffeisen banka BiH d.d. Sarajevo, UPI banka d.d. Sarajevo, Komercijalno-investicijska banka d.d. Velika Kladuša, Nova banjalučka banka a.d. Banja Luka i Hypo Alpe-Adria Bank d.d. Mostar. Raiffeisen banci BiH dodijeljena su tri "Zlatna BAM-a": za najveću bankarsku aktivnu u BiH, najviše ukupnog kapitala i najveći prinos na dionički kapital. UPI banka je u 2002. godini imala najveću aktivnu. Uslovno rečeno, to je najveća domaća banka koja je od ukupnih kredita 75 posto usmjerila u privredu. Komercijalno-investiciona banka Velika Kladuša imala je u prošloj godini najveću stopu prinosa na aktivnu, dok je Nova banjalučka banka u 2002. godini ostvarila najbrži rast depozita. I konačno, "Zlatni BAM" dodijeljen je Hypo Alpe-Adria banci koja je u prošloj godini povećala dionički kapital, što je najveći iznos dioničkog kapitala u bankama u BiH, investiran iz inostranstva. U ime svih dobitnika, na priznanjima je zahvalio guverner Nicholl koji je ukazao na činjenicu da je bankarski sektor ostvario značajan napredak u protekle dvije godine, te dodao da je sljedeći korak u razvoju finansijskog tržišta uspostava i razvoj tržišta kapitala.

CBBIH PODSJEĆA DA SU STUPILA NA SNAGU NOVA PRAVILA O OBAVEZNYM REZERVAMA

Centralna banka BiH (CBBiH) podsjeća da su 1. juna/lipnja 2003. godine stupila na snagu nova pravila o obaveznim rezervama. Prema novim pravilima, proširuje se osnovica za obračun obaveznih rezervi kako bi u nju bili uključeni i devizni depoziti, a ne samo depoziti izraženi u KM, kao što je do sada bio slučaj. Gotovina KM koju banke drže u trezorima više se ne prihvata kao sredstvo za ispunjavanje obavezne rezerve. Upravno vijeće CBBiH nedavno je odlučilo da će stopa obavezne rezerve biti pet posto. Također, CBBiH će plaćati bankama kompenzaciju na njihove ukupne depozite koje drže kod CBBiH. Nova pravila o obaveznim rezervama zahtijevala su amandmane na član 36 Zakona o CBBiH koje su prihvatili Predsjedništvo BiH i oba doma Parlamentarne skupštine BiH.

NEZNATNO POBOLJŠANJE DEFICITA TEKUĆEG RAČUNA

U povodu objavljivanja statistike platnog bilansa za prvi kvartal 2003. godine, guverner Centralne Banke BiH (CBBiH) **Peter Nicholl** je ocijenio pozitivnim poboljšanje od šest procenata, odnosno smanjenje negativnog trgovinskog bilansa. U prvom kvartalu ove godine, deficit tekućeg računa koji je 839 miliona KM i još uvijek bio veliki. Međutim, guverner Nicholl ističe da je to, ipak, poboljšanje od pet procenata u poređenju sa prvim kvartalom 2002. godine. U prvom kvartalu ove godine uočen je pad deviznih rezervi u iznosu od 236 miliona KM, ali je nivo rezervi tokom drugog kvartala mnogo stabilniji. Poboljšanje u bilansu trgovine robom u prvom kvartalu u odnosu na isti kvartal u prethodnoj godini je posljedica porasta izvoza za osam procenata, kombiniranog sa padom uvoza od dva procenta, što je dobar znak za poboljšanje platnog bilansa BiH. Važnom stavkom u posljednjem platnom bilansu guverner smatra kontinuirano povećanje direktnog stranog ulaganja u BiH, koji je povećan za 29 procenata u poređenju s istim periodom u 2002. godini, ukazujući tako na povećanje interesovanja stranih ulagača za BiH.

CBBIH OBJAVLJUJE NOVE, UNAPRIJEĐENE STATISTIČKE PODATKE O MJESEČNOM UVOZU I IZVOZU

Guverner Centralne Banke BiH (CBBiH) **Peter Nicholl** najavio je 10. juna/lipnja 2003. godine publikovanje novih serija mjesečnih statističkih podataka o izvozu i uvozu roba na platnobilansnoj osnovi, sa sezonskim prilagođenjem serije, od januara/siječnja 2000. godine. Ovi statistički podaci pružaju nove, važne, mjesečne indikatore spoljnotrgovinske razmjene BiH, s obzirom na činjenicu da je statistika platnog bilansa do sada bila dostupna samo na kvartalnoj osnovi. Ova statistika razlikuje se na tri načina od podataka koji se dobivaju od statističkih ureda u BiH. Kao prvo, oni se izrađuju na platnobilansnoj osnovi (vrši se nekoliko korekcija u pogledu obuhvata i vrijednosti, te vremena izvještavanja i klasifikacije transakcije da bi se prilagodilo konceptima platnog bilansa i obezbjedio kompletniji obuhvat spoljne trgovine). Drugo, serije podataka su urađene na mjesečnoj osnovi, upoređujući tekući mjesec sa prethodnim, dok su podaci statističkih ureda uglavnom na kumulativnoj osnovi. Mjesečni podaci se smatraju korisnijim za ekonomsku analizu. Treća razlika između ovih novih serija podataka i statistike spoljne trgovine koju publikuju statistički zavodi u BiH je u tome da su serije podataka CBBiH date sa sezonskim prilagođavanjem serije, što znači da su efekti redovnih sezonskih uticaja otklonjeni, olakšavajući tako ekonomsku analizu promjena od jednog do drugog mjeseca. Ovo će biti prvi put da se u BiH publikuju zvanični ekonomski podaci sa sezonskim prilagođavanjem. Ove nove serije podataka, zajedno sa pojašnjenjima, biće objavljene na web stranici CBBiH (www.cbbh.ba) 10. juna/lipnja 2003. godine, te će biti redovno ažurirane.

DOZNAČENA SREDSTVA TREĆE TRANŠE STAND-BY ARANŽMANA

Na račun Centralne banke BiH (CBBiH) 11. juna/lipnja 2003. godine transferirano je 20.520.025,73 eura ili 17 miliona SDR sredstava treće tranše Stand-by aranžmana. Preostalih sedam miliona SDR-a biće na računu SDR sredstava.

Međunarodni monetarni fond (MMF) odobrio je 2. augusta/kolovoza 2002. godine Stand-by aranžman za BiH u iznosu od 67,6 miliona SDR-a (oko 96 miliona američkih dolara). U okviru dvije tranše, BiH je do sada dobila 31,6 miliona SDR-a (oko 45 miliona američkih dolara). Cijeli aranžman trebao bi biti završen do 1. novembra/studenog 2003. godine.

SVE AKTIVNOSTI CBBIH REALIZIRANE PREMA STRATEŠKOM PLANU

Upravno vijeće Centralne banke BiH (CBBiH), na sjednici održanoj 24. juna /lipnja 2003. godine u Mostaru, konstatalo je da se realizacija Strateškog plana CBBiH za period januar/siječanj-maj/svibanj 2003. godine odvijala kako je i predviđeno, te da su sve aktivnosti realizirane prema Planu. Upravno vijeće CBBiH je upoznato o Izvještaju o izvršenoj reviziji Računa za servisiranje vanjskog duga BiH za 2002. godinu koji je sačinio Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija BiH. Nadležni revizor je u maju/svibnju 2003. godine izvršio uvid u dokumentaciju Odjeljenja CBBiH za odnose sa međunarodnim finansijskim institucijama, na osnovu koje je sačinjeno pozitivno mišljenje. Prema mišljenju revizora, CBBiH je u svim materijalno značajnim aspektima postupila u skladu s odredbama Ugovora o servisiranju vanjskog duga BiH, zaključno sa 31. decembrom/prosincem 2002. godine. Revizija je izvršena u skladu sa općeprihvaćenim revizorskim i standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija (INTOSAI). Ovi standardi nalažu da revizija bude planirana i izvršena na način koji bi omogućio da se Ured za reviziju institucija BiH uvjeri da je CBBiH postupala u skladu s odgovarajućim odredbama ugovora koji definira izvršenje plaćanja dospjelih anuiteta vanjskog duga, izvještavanje Ministarstva za trezor institucija BiH o izvršenim transakcijama i evidentiranje računa. Upravno vijeće CBBiH je izabralo objekat Gospodarske komore Federacije BiH kao najpovoljnijeg ponuđača za nove prostorije Glavne jedinice CBBiH u Mostaru. Za izbor najpovoljnijeg ponuđača raspisan je tender, a objekat Gospodarske komore Federacije BiH je izabran, jer je pogodan za trezor.

GJ SARAJEVO

U junu/lipnju izvršen je obračun obavezne rezerve za dva perioda, te su sve banke koje imaju otvoren račun rezervi u Glavnoj jedinici (GJ) Sarajevo ispunile obaveznu rezervu. Depozitna osnovica za period obračuna od 11. do 20. juna/lipnja iznosi 2.755.343.071,89 KM, prosječna obavezna rezerva 137.767.153,60 KM, a prosječno stanje na računu rezervi 227.820.605,83 KM. To znači da su banke na računima rezervi imale 90.053.452,23 KM "viška". Očigledno je da banke nastoje imati što više sredstava na računima rezervi zbog naknade koja se obračunavala po stopi od 2,1 posto za ovaj period, što iznosi 132.895,34 KM. Detaljnija analiza primjene Odluke o obaveznom rezervama biće napravljena u naredna dva mjeseca. Kao što je ranije najavljeno, primjena Odluke o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade počela je 1. juna/lipnja 2003. godine. Novom odlukom utvrđeno je da stopa obavezne rezerve bude pet posto, da u osnovicu za obračun ulaze i depoziti i pozajmljena sredstva bez obzira na valutu, te da Centralna banka BiH (CBBiH) plaća naknadu banci na ukupan iznos sredstava na računu rezervi.

GJ MOSTAR

Upravno vijeće CBBiH je osmu sjednicu održalo u Mostaru 24. juna/lipnja. Na ovoj sjednici je, poštivajući zakonsku proceduru, izvršen izbor najpovoljnijeg ponuđača poslovnog prostora za potrebe GJ Mostar. Odlučeno je da bude kupljen poslovni prostor od

Gospodarske komore Federacije BiH koja, u odnosu na ponuđene, nudi najbolje uslove za trezorsko poslovanje. Glavni kontrolor CBBiH **Jasmina Halilbegović** i njen zamjenik **Anton Salapić** izvršili su od 3. do 6. juna/lipnja reviziju poslovanja GJ Mostar. Na nivou GJ Mostar, u maju/svibnju obrađeno je ukupno 114.102 transakcije, od čega 112.109 transakcija žirokliringa i 1.993 transakcija RTGS-a. Na "Sportskim susretima bankara BiH" održanim u Neumu od 13. do 15. juna/lipnja učestvovali su i službenici GJ Mostar.

GBRS BANJA LUKA

U Službi za trezorske poslove i dalje je velik priliv gotovog novca. U junu/lipnju obavljeno je oko 280 gotovinskih transakcija i primljeno oko 2.600.000 komada novčanica, što je, kao i prethodnih mjeseci, oko 50 posto ukupne količine gotovog novca koje su komercijalne banke položile u CBBiH. Zahvaljujući maksimalnom angažiranju postojećeg broja izvršilaca, održana je dnevna ažurnost na ovim poslovima. Na zahtjev nekoliko komercijalnih banaka, održan je sastanak tokom kojeg su razmotrena pitanja u vezi sa kvalitetom i bezbjednošću gotovinskih transakcija.

FILIJALA BRCKO

Nakon objavljivanja Pravilnika o Nuslovima, postupku i dokumentaciji za upis u pregled banaka, supsidijarnih osoba, podružnica i zastupništava u Brčko Distriktu BiH u službenim glasil-

ima BiH, entiteta i Brčko Distrikta BiH, Filijala CBBiH Brčko počela je vođenje registra banaka u Brčko Distriktu BiH. Glavni kontrolor CBBiH **Jasmina Halilbegović** i njen zamjenik **Anton Salapić** obavili su 18. i 19. juna/lipnja kontrolu poslovanja Filijale. Rukovodilac Filijale **Mirzeta Arnautović** prisustvovala je 20. juna/lipnja prezentaciji Nacrta zakona o vrijednosnim papirima u Brčko Distriktu BiH koju je organizirao Regionalni ured visokog predstavnika u Brčkom. Također je učestvovala u radu okruglog stola koji je održan u Neumu u okviru manifestacije "Susreti bankara BiH" u Neumu. U junu/lipnju obavljen je identičan broj transakcija KM i eura u trezoru kao i prethodnog mjeseca. Od 1. do 24. juna/lipnja, vrijednosno je ulaz KM u odnosu na maj/svibanj bio 74,29 posto, a eura 101,87 posto. Index izlaza KM bio je 97,51. Tokom mjeseca obavljani su redovni statistički i računovodstveni poslovi.

FILIJALA PALE

Rješenjem od 19. juna/lipnja, Agencija za bankarstvo Republike Srpske imenovala je **Mileta Maksimovića** za privremenog upravnika u Privrednoj banci AD Srpsko Sarajevo. Također, rješenjem Agencije za bankarstvo RS iz maja/svibnja, izvršena je statusna promjena Privredne banke AD Doboj pripajanjem Pavlović International Bank AD, Bijeljina. S tim u vezi, u junu/lipnju izvršen je prenos međubankarskim transferom salda računa rezervi Privredne banke AD Doboj na račun rezervi Pavlović International Bank, Bijeljina.

SPORTSKI SUSRETI BANKARA BIH

Učesnicima CBBiH dva prva mjesta

Tuzlanska banka sveukupni je pobijednik manifestacije "Sportski sus-

reti bankara u BiH", dok su učesnici Centralne banke BiH (CBBiH) osvojili prva mjesta u šahu (muškarci) i odbo-

jci (žene). Učesnici Tuzlanska banke osvojili su prva mjesta u stonom tenisu (muškarci i žene), šahu (žene) i malom nogometu, a prvo mjesto u muškoj odbojci pripalo je učesnicima Raiffeisen banke. Na ovoj sportskoj manifestaciji bankara, osim CBBiH, učestvovali su takmičari 18 komercijalnih banaka, agencija za bankarstvo Federacije BiH i Republike Srpske i Agencije za osiguranje depozita BiH. U okviru radnog dijela manifestacije održan je okrugli sto o temi "Primjena odluke o

utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi". "Sportski susreti bankara BiH"

održani su od 13. do 15. juna/lipnja 2003. godine, a organizator je, po prvi put, bila CBBiH.

Od 1. juna/lipnja deset novih službenika i nove preraspodjele radnih mjesta

Od 1. juna/lipnja 2003. godine, u Centralnoj banci BiH (CBBiH) radi deset novih službenika, od kojih je devet primljeno u radni odnos na neodređeno vrijeme. To su: **Vedran Milisav**, koordinator Službe za statistiku vladinih financija, vanjskog duga i realnog sektora, **Slavka Deretić** i **Marija Mirković**, likvidatori u Službi za trezorske poslove Glavne banke Republike Srpske Centralne banke BiH (GBRSCBBiH), **Slavica Švraka**, recepcioner u Službi za računovodstvo, opće i administrativne poslove GBRSCBBiH, **Stevan Bojić**, **Zoran Delić**, **Eniz Džonlić**, **Nenad Marčeta** i **Goran Trivić**, čuvari u Službi za računovodstvo, opće i administrativne poslove GBRSCBBiH. U radni odnos na određeno vrijeme u trajanju od godinu dana, od 1. juna/lipnja 2003. godine do 31. maja /svibnja 2004. godine primljena je **Biljana Teletina**, ekonomista za procjenu tržišta II u Filijali GBRSCBBiH na Palama.

Osim prijema novih službenika, od 1. juna/lipnja 2003. godine raspoređen je veći broj službenika. Nakon što su 23. aprila/travnja 2003. godine položili pripravnčki ispit, sedam pripravnika je raspoređeno na sljedeća radna mjesta:

Dejan Kovačević na mjesto ekonomskog analitičara u Odjeljenju za ekonomska istraživanja, **Suzana Kozinović** na mjesto ekonomiste II u Službi za statistiku platnog bilansa, **Maja Tepavčević** na mjesto ekonomista II u Odjeljenju za odnose sa međunarodnim finansijskim institucijama. Na mjesto pomoćnika za analize u Odjeljenju za monitoring i analize raspoređen je **Bojan Čajić**, na mjesto finansijskog analitičara i kontrolora u Službi za računovodstveno izvještavanje i kontrolu **Ines Đulabić**. **Tanja Vukić** raspoređena je na mjesto ekonomiste za žirokliring u Službi za procjenu tržišta GBRSCBBiH u Banjoj Luci, dok je **Almira Žilić** raspoređena na mjesto ekonomiste za bankarstvo u Filijali CBBiH u Brčkom. U junu/lipnju

je izvršeno i raspoređivanje službenika. **Jasminka Burić** je sa radnog mjesta ekonomiste za bankarstvo u Filijali CBBiH u Brčkom raspoređena na novosistematizirano radno mjesto koordinatora za trezorske poslove u istoj organizacionoj jedinici. **Dženana Serdarević** je sa radnog mjesta ekonomiste II u Odjeljenju za odnose sa međunarodnim finansijskim institucijama raspoređena na radno mjesto ekonomiste I, također u istoj organizacionoj jedinici. Sa radnog mjesta pomoćnika za analize u Odjeljenju za monitoring i analize, na radno mjesto ekonomiste za monitoring i analize u istoj organizacionoj jedinici raspoređena je **Suzana Žuža**. Na

temelju usvojenih izmjena Općeg akta o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta CBBiH od 21. maja/svibnja 2003. godine, kojima je dosadašnje Odjeljenje za računovodstvo sa dvije službe transformirano u Odjeljenje za računovodstvo i financije, sa tri službe, izvršen je raspored službenika na radna mjesta po novoj organizaciji i sistematizaciji. **Ninoslav Gregović** raspoređen je na

radno mjesto rukovodioca Odjeljenja za računovodstvo i financije, **Krstinja Tošović** na radno mjesto koordinatora Odjeljenja za računovodstvo i financije, **Meho Kaltak** na radno mjesto koordinatora Službe za finansijsko-knjigovodstvene poslove, **Ćamila Hadžiisaković** na radno mjesto računovođe plata i drugih personalnih troškova u Službi za finansijsko-knjigovodstvene poslove, **Šemsa Kadrić** na radno mjesto računovođe materijalnog knjigovodstva u Službi za finansijsko-knjigovodstvene poslove, **Enida Šovšić** na radno mjesto računovođe žiro računa i likvidator blagajne u Službi za finansijsko-knjigovodstvene poslove, **Haša Mulaosmanović** na radno mjesto računovođe-blagajnika u Službi za

finansijsko-knjigovodstvene poslove, **Zdravka Andelić** na radno mjesto računovođe-dobavljača u Službi za finansijsko-knjigovodstvene poslove. **Sadeta Halilbašić** je privremeno, od 1. juna/lipnja do 1. augusta/kolovoza 2003. godine raspoređena na radno mjesto koordinatora Službe za račune Centralne banke, a od 2. augusta/kolovoza do 31.

decembra/prosinca 2003. godine, kada joj prestaje radni odnos zbog ispunjavanja uslova za odlazak u penziju, biće u statusu neraspoređenog službenika u Odjeljenju za računovodstvo i finansije. **Meliha Drinčić** privremeno je od 1. juna/lipnja do 1. augusta/kolovoza 2003.

godine raspoređena na radno mjesto računovođe-bilansiste u Službi za račune Centralne banke, a od 2. augusta/kolovoza 2003. godine biće raspoređena na radno mjesto koordinatora Službe za račune Centralne banke.

Ramiza Alibegović raspoređeno je na radno mjesto računovođe deviznih računa u Službi za račune Centralne banke, dok je **Alma Briga** privremeno, od 1. juna/lipnja do 1. augusta/kolovoza 2003. godine raspoređena na radno mjesto računovođe lokacija evidentiranja u Službi za račune Centralne banke. Od 2. augusta/kolovoza 2003. godine biće raspoređena na radno mjesto računovođe-bilansiste u Službi za račune Centralne banke. **Šefika Omeragić** i **Almedina Tarahija** raspoređene su na radno mjesto računovođe -unos podataka u Službi za račune Centralne banke, a **Muhamed Kapo** na radno mjesto koordinatora Službe za računovodstveno izvještavanje i kontrolu. CBBiH trenutno ima 263 zaposlena službenika, od kojih je 260 u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, a tri službenika u radnom odnosu na određeno vrijeme. Od 260 službenika na neodređeno vrijeme, jedan službenik-pripravnik nalazi se na neplaćenom odsustvu.

Meliha Drinčić

Krstinja Tošović

Seminari i ferijalne prakse

Seminarima i kursevima u zemlji i inostranstvu i u junu/lipnju prisustvovali su službenici Centralne banke BiH (CBBiH). Viceguverner CBBiH **Ljubiša Vladušić** prisustvovao je seminaru pod nazivom "Podsticaj ekonomskom rastu u Evropi". Organizator seminara, koji je održan 12. i 13. juna/lipnja 2003. godine u Beču, bila je austrijska Narodna banka. Seminaru čiji je naziv bio "Efikasnost monetarne politike u okviru zamjene valute", a održan je 4. i 5. juna/lipnja u Sofiji, prisustvovao je viceguverner CBBiH mr **Dragan Kovačević**. Organizator seminara bila je Narodna banka Bugarske. Ekonomista I u Službi za statistiku monetarnog i finansijskog sektora **Nevena Čosić** boravila je od 9. do 11. juna/lipnja u Beču, gdje je učestvovala u radu seminara "Makroekonomske analize i politika", čiji je organizator bio Međunarodni monetarni fond (MMF). Stručnjak za računarsku mrežu u Službi za računarsku mrežu **Kemal Hajdarević** pohađao je seminar "Nova informaciona tehnologija - Censure Pix Firewall Advanced", održan od 9. do 13. juna/lipnja u Wakefieldu, Velika Britanija. Zamjenik kontrolora u Uredu glavnog kontrolora **Jasmina Novalija** učestvovala je od 16. do 19. juna/lipnja u radu seminara "Osnovni principi interne kontrole i revizije" u Amsterdamu, Kraljevina Holandija. "Specijalizirani seminar za statistiku vladinih financija" naziv je seminara kojemu su prisustvovali koordinator

Ljubiša Vladušić

Službe za statistiku vladinih financija, vanjskog duga i realnog sektora **Vedran Milisav** i ekonomista I u ovoj službi **Milica Krajišnik**. Seminar su od 2. do 20. juna/lipnja u Lipicama, Republika Slovenija, organizirali MMF i Center of Excellence in Finance. Rukovodilac Odjeljenja za odnose sa međunarodnim finansijskim institucijama **Verica Božić** učestvovala je u radu konferencije o suverenom upravljanju dugom u saradnji s Italijanskim trezorom, koju je 12. i 13. juna/lipnja u Rimu, Republika Italija, organizirao UBS Warburg. Viceguverneri mr **Dragan Kovačević**, **Ljubiša Vladušić** i **Kemal Kozarić** učestvovali su na prvom međunarodnom susretu poslovnih ljudi Sarajeva i Mostara sa poslovnim ljudima gradova ex Jugoslavije koje je od 19. do 21. juna/lipnja u Sarajevu organizirao UNIPOL Trading Limited - Nicosia sa Marketing i biznis centrom Beograd. Koordinator Službe za statistiku monetarnog i finansijskog sektora **Snežana Janjić** je od 2. do 6. juna/lipnja u Ljubljani, Republika Slovenija, pohađala seminar "Pisanje i priprema izvještaja". Rukovodilac Filijale CBBiH u Brčkom **Mirzeta Arnautović** i koordinator za bankovnu superviziju **Ljiljana Marjanović** boravile su od 2. do 6. juna/lipnja u Miločeru, Srbija i Crna Gora, gdje su prisustvovala drugom Međunarodnom seminaru za bankare. Od 17. do 19. juna/lipnja održan je seminar za najbolje prakse iz oblasti financija (CEF) o statistici platnog bilansa. Seminar u Ljubljani, Republika Slovenija organizirali IMF i CEF Ljubljana, a prisustvovao mu je koordinator Službe za statistiku platnog bilansa mr **Vidosav Pantić**. Osim toga, CBBiH je organizirala ferijalnu praksu za studente post-diplomskih studija. Tako će diplomirani ekonomista - pripravnik u Odjeljenju za monitoring i analize CBBiH **Maša Čengić**, koja pohađa postdiplomski studij o temi "Upravljanje državom i humanitarni poslovi", zasnovan na saradnji Univerziteta u Sarajevu i Univerziteta La Sapienza u Rimu, obaviti ferijalnu praksu u Odjeljenju za monitoring i analize. Ferijalna praksa će trajati od 16. do 27. juna/lipnja. U Odjeljenju za bankarstvo, ferijalnu praksu će od 16. juna/lipnja do 15. jula/srpnja obavljati **Ismet Pašić**, koji je također u Rimu pohađa postdiplomski studij o temi "Upravljanje državom i humanitarni poslovi". Ferijalnu praksu od 16. juna/lipnja do 15. jula/srpnja u Odjeljenju za odnose sa međunarodnim finansijskim institucijama obavljaće i **Zinaida Zurapović** koja je na postdiplomskom studiju na Univerzitetu u Bolonji. Tema postdiplomskog studija je "Upravljanje i politike evropske integracije".

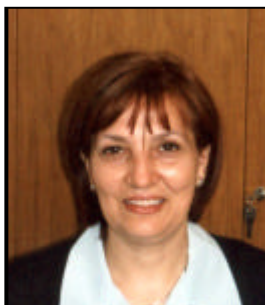

Kemal Hajdarević

Službe za statistiku vladinih financija, vanjskog duga i realnog sektora **Vedran Milisav** i ekonomista I u ovoj službi **Milica Krajišnik**. Seminar su od 2. do 20. juna/lipnja u Lipicama, Republika Slovenija, organizirali MMF i Center of Excellence in Finance. Rukovodilac Odjeljenja za odnose sa međunarodnim finansijskim institucijama **Verica Božić** učestvovala je u radu konferencije o suverenom upravljanju dugom u saradnji s Italijanskim trezorom, koju je 12. i 13. juna/lipnja u Rimu, Republika Italija, organizirao UBS Warburg. Viceguverneri mr **Dragan Kovačević**, **Ljubiša Vladušić** i **Kemal Kozarić** učestvovali su na prvom međunarodnom susretu poslovnih ljudi Sarajeva i Mostara sa poslovnim ljudima gradova ex Jugoslavije koje je od 19. do 21. juna/lipnja u Sarajevu organizirao UNIPOL Trading Limited - Nicosia sa Marketing i biznis centrom Beograd. Koordinator Službe za statistiku monetarnog i finansijskog sektora **Snežana Janjić** je od 2. do 6. juna/lipnja u Ljubljani, Republika Slovenija, pohađala seminar "Pisanje i priprema izvještaja". Rukovodilac Filijale CBBiH u Brčkom **Mirzeta Arnautović** i koordinator za bankovnu superviziju **Ljiljana Marjanović** boravile su od 2. do 6. juna/lipnja u Miločeru, Srbija i Crna Gora, gdje su prisustvovala drugom Međunarodnom seminaru za bankare. Od 17. do 19. juna/lipnja održan je seminar za najbolje prakse iz oblasti financija (CEF) o statistici platnog bilansa. Seminar u Ljubljani, Republika Slovenija organizirali IMF i CEF Ljubljana, a prisustvovao mu je koordinator Službe za statistiku platnog bilansa mr **Vidosav Pantić**. Osim toga, CBBiH je organizirala ferijalnu praksu za studente post-diplomskih studija. Tako će diplomirani ekonomista - pripravnik u Odjeljenju za monitoring i analize CBBiH **Maša Čengić**, koja pohađa postdiplomski studij o temi "Upravljanje državom i humanitarni poslovi", zasnovan na saradnji Univerziteta u Sarajevu i Univerziteta La Sapienza u Rimu, obaviti ferijalnu praksu u Odjeljenju za monitoring i analize. Ferijalna praksa će trajati od 16. do 27. juna/lipnja. U Odjeljenju za bankarstvo, ferijalnu praksu će od 16. juna/lipnja do 15. jula/srpnja obavljati **Ismet Pašić**, koji je također u Rimu pohađa postdiplomski studij o temi "Upravljanje državom i humanitarni poslovi". Ferijalnu praksu od 16. juna/lipnja do 15. jula/srpnja u Odjeljenju za odnose sa međunarodnim finansijskim institucijama obavljaće i **Zinaida Zurapović** koja je na postdiplomskom studiju na Univerzitetu u Bolonji. Tema postdiplomskog studija je "Upravljanje i politike evropske integracije".

Vidosav Pantić

Jasmina Novalija

Službe za statistiku vladinih financija, vanjskog duga i realnog sektora **Vedran Milisav** i ekonomista I u ovoj službi **Milica Krajišnik**. Seminar su od 2. do 20. juna/lipnja u Lipicama, Republika Slovenija, organizirali MMF i Center of Excellence in Finance. Rukovodilac Odjeljenja za odnose sa međunarodnim finansijskim institucijama **Verica Božić** učestvovala je u radu konferencije o suverenom upravljanju dugom u saradnji s Italijanskim trezorom, koju je 12. i 13. juna/lipnja u Rimu, Republika Italija, organizirao UBS Warburg. Viceguverneri mr **Dragan Kovačević**, **Ljubiša Vladušić** i **Kemal Kozarić** učestvovali su na prvom međunarodnom susretu poslovnih ljudi Sarajeva i Mostara sa poslovnim ljudima gradova ex Jugoslavije koje je od 19. do 21. juna/lipnja u Sarajevu organizirao UNIPOL Trading Limited - Nicosia sa Marketing i biznis centrom Beograd. Koordinator Službe za statistiku monetarnog i finansijskog sektora **Snežana Janjić** je od 2. do 6. juna/lipnja u Ljubljani, Republika Slovenija, pohađala seminar "Pisanje i priprema izvještaja". Rukovodilac Filijale CBBiH u Brčkom **Mirzeta Arnautović** i koordinator za bankovnu superviziju **Ljiljana Marjanović** boravile su od 2. do 6. juna/lipnja u Miločeru, Srbija i Crna Gora, gdje su prisustvovala drugom Međunarodnom seminaru za bankare. Od 17. do 19. juna/lipnja održan je seminar za najbolje prakse iz oblasti financija (CEF) o statistici platnog bilansa. Seminar u Ljubljani, Republika Slovenija organizirali IMF i CEF Ljubljana, a prisustvovao mu je koordinator Službe za statistiku platnog bilansa mr **Vidosav Pantić**. Osim toga, CBBiH je organizirala ferijalnu praksu za studente post-diplomskih studija. Tako će diplomirani ekonomista - pripravnik u Odjeljenju za monitoring i analize CBBiH **Maša Čengić**, koja pohađa postdiplomski studij o temi "Upravljanje državom i humanitarni poslovi", zasnovan na saradnji Univerziteta u Sarajevu i Univerziteta La Sapienza u Rimu, obaviti ferijalnu praksu u Odjeljenju za monitoring i analize. Ferijalna praksa će trajati od 16. do 27. juna/lipnja. U Odjeljenju za bankarstvo, ferijalnu praksu će od 16. juna/lipnja do 15. jula/srpnja obavljati **Ismet Pašić**, koji je također u Rimu pohađa postdiplomski studij o temi "Upravljanje državom i humanitarni poslovi". Ferijalnu praksu od 16. juna/lipnja do 15. jula/srpnja u Odjeljenju za odnose sa međunarodnim finansijskim institucijama obavljaće i **Zinaida Zurapović** koja je na postdiplomskom studiju na Univerzitetu u Bolonji. Tema postdiplomskog studija je "Upravljanje i politike evropske integracije".

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Mjesečni bilans stanja (privremeni) od 31. maja/svibnja 2003.
Objašnjenja

Mjesečni bilans stanja se izdaje da bi se obezbijedile informacije o radu Centralne banke Bosne i Hercegovine prema pravilu currency boarda i da bi se ponudile posebne informacije koje zahtjeva Zakon o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.

Neke posebne karakteristike bilansa stanja od 31. maja/svibnja su:

Na dan 31. maja/svibnja Banka je zadovoljila obaveze pravila currency boarda kako to navodi član 31. Zakona. Stanje neto strane aktive prevazilazi njenu monetarnu pasivu u konvertibilnim markama (KM) za 139.665.146 KM. Ovo je prikazano u stavki neto devizna aktiva minus monetarna pasiva.

Devizna aktiva je sačinjena uglavnom od depozita koji se drže kod ino-banaka.

Bilans stanja također prikazuje kompoziciju držanja valuta tako što ih diferencira u EUR i ostale valute.

Bančini devizni depoziti donose prihod od kamata za Banku.

Monetarna pasiva je u najvećem obimu predstavljala obavezu Banke za KM novac u opticaju (1.692.888.011 KM) i rezervne depozite rezidentnih banaka (285.104.786 KM).

Kapital i rezerve odražavaju početni kapital i rezerve, dionice i akumulirane dobiti Banke od početka njenog rada 11. augusta/kolovoza 1997.

Kao depozitar za članstvo Bosne i Hercegovine u MMF-u, Banka iskazuje u bilansu stanja MMF-ove račune 1 i 2 kao stranu pasivu, i čuva vrijednosne papire Vlade Bosne i Hercegovine vezane za članstvo. Istovremeno djelujući i kao fiskalni agent u ime Vlade u njenim odnosima sa MMF-om, Banka evidentira sredstva i obaveze Vlade vezane za članstvo na povjerilačkim računima odvojenim od bilansa stanja.

Konsolidacijom svih računa vezanim za članstvo Bosne i Hercegovine u MMF-u izračunava se obaveza kao neto članska pozicija od 217.190.412 KM.

Banka također vodi određene račune stranih valuta u smislu sporazuma između Vlade Bosne i Hercegovine i stranih vlada i finansijskih organizacija, kao i devizne račune državnih institucija i agencija za koje Banka djeluje kao agent. Kako ovi računi nisu niti aktiva niti pasiva CB BiH, oni nisu uključeni u gore navedeni bilans stanja. Ukupni iznos sredstava koja se drže na ovim računima je bio 242.545.235 KM.

Dalji upiti koji se tiču Mjesečnog bilansa stanja mogu se uputiti Odjelu za administraciju i finansije, Odjeljenje za računovodstvo u Sarajevu na tel. (33) 27 81 19, fax. (33) 27 82 94. Predstavnici medija mogu se obratiti Službi za odnose s javnošću na tel. (33) 27 81 23, fax. (33) 27 82 96.

Centralna banka Bosne i Hercegovine je neovisna monetarna institucija BiH i nema nikakvih organizacijskih veza sa bilo kojom poslovnom bankom.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Mjesečni bilans stanja (privremeni) od 31. maja/svibnja 2003.
(iznosi u KM ekvivalentima)

AKTIVA		Ukupan iznos	EUR	Ostale valute
1	Devizna aktiva	2.146.415.082	2.143.828.283	2.586.799
1.1	Gotovina	30.886.911	30.853.458	33.453
1.2	Kratkoročni depoziti	2.114.071.944	2.112.974.825	1.097.119
1.3	SDR u MMF-u	1.456.227	0	1.456.227
2	Ostala aktiva	64.580.827		
UKUPNA AKTIVA (1 + 2)		2.210.995.909		

PASIVA		Ukupan iznos
3	Monetarna pasiva	2.005.694.584
3.1	Valuta u opticaju	1.692.888.011
3.2	Kreditni bilans rezidentnih banaka	285.104.786
3.3	Kreditni bilans ostalih rezidenata	27.701.787
4	Obaveze prema nerezidentima	1.055.352
5	Ostala pasiva	9.179.841
6	Kapital i rezerve	195.066.132
UKUPNA PASIVA (3+4+5+6)		2.210.995.909

Neto devizna aktiva minus monetarna pasiva (1 - 3 - 4)	139.665.146
--	-------------

Jasmina Halilbegović
Glavni kontrolor

P.W. Nicholl - 9
Guverner
Sarajevo (datum 24. 06. 2003.